

Juryrapport

Wubbo Ockels Brandaris Prijs 2018

Moed, volharding, en verbeeldingskracht. Het zijn zowel schaarse als hernieuwbare 'grondstoffen' voor transitie, vernieuwing, verduurzaming. De winnaars van de Wubbo Ockels Brandarisprijs zijn onze helden geworden omdat ze durfden te dromen, doen en doordouwen voor duurzaamheid. De prijs is onze blijk van dankbaarheid. En tevens een aanmoediging voor een ieder die zich inzet voor ons duurzaam welzijn.

De prijs is vernoemd naar zijn eerste winnaar (mijn man) Wubbo Ockels. Wubbo voelde zich sterk verbonden met jongeren: op hun enthousiasme en creativiteit kon hij rekenen. Door jongeren bij elkaar te stoppen, af te schermen van bestuurders, managers en bureaucraten, en de lat hoog te leggen, ontstonden zinneprikkende duurzame techniekprojecten. Dat vertrouwen in de jeugd, heeft de winnaar van dit jaar met Wubbo gemeen. Hij is de onbenoemde ambassadeur van de volgende generaties.

Door zijn 60-jarige carrière loopt een heldergroene draad. In een land in wederopbouw, begon hij zijn loopbaan als kernfusicus, een wetenschapper op zoek naar de heilige graal van duurzame energie. Na 13 jaar onderzoek liep hij het lab uit de raadszaal in. Hij sloot zich aan bij die nieuwe partij van Hans van Mierlo en liet gelijk zijn groene inborst gelden in de Utrechtse gemeentepolitiek. Hij was net gekozen in de Tweede Kamer en woordvoerder milieu, toen ene Wouter van Dieren tamtam maakte met het rapport "Grenzen aan de Groei." Hij spitste zijn oren en zijn partij bracht het rapport in in de Tweede Kamer. De Deltawerken waren in aanbouw en de Oosterschelde voorbestemd een levenloze, troebele brakwaterbak te worden. Toen sprong hij op de politieke bres voor de zilte natuur en de jonge mosselvisser die hun toekomst afgedamd zagen worden. Zijn politieke handigheid had succes: Oosterscheldedam werd Oosterscheldekering. De kering werd een kroonjuweel zoals de dam dat nooit was geworden. Natuur en cultuur bleven gespaard. Nu is er het Nationaal Park Oosterschelde, een rijk en dynamisch ecologisch-economisch systeem.

Over het besluit de Oosterschelde open te houden schreef hij een jeugdroman: Oosterschelde Windkracht 10. Wie heeft het niet gelezen? Voor wie sindsdien geboren is, brengt dit de watersnoodramp van 1953 tot leven. Het was niet zijn eerste boek; eerder schreef hij al de jeugdklassiekers Pjotr, Koning van Katoren, en Oorlogswinter. Nog vele boeken volgden. Meerdere generaties onwikkelden een liefde voor lezen dankzij de belevenissen van Michiel, Stach en Eva. Voor kinderen in Nederland is Oorlogswinter de eerste kennismaking met de wreedheid van de Tweede Wereldoorlog. Een boek dat aan belang wint nu de gebeurtenissen in de achteruitkijkspiegel verdwijnen en nationalistische sentimenten de democratische tuin overwoekeren.

Zijn boeken, voor jong en oud, zijn niet vrijblijvend. Behalve dat ze spannend en geestig zijn, onderzoeken ze morele en politieke vragen in *verhalen*. Dat doen wij hier, op Springtij, ook. Samen zoeken we naar de nieuwe verhalen, over natuur, over landbouw en voedsel, over energie en grondstoffen. Een goed verhaal is drachtig van Kunst, Wetenschap, Politiek en

Liefde. Volgens de Franse filosoof Badiou vormen Kunst, Wetenschap, Politiek en Liefde vier waarheidsdomeinen. Vier voorwaarden voor filosofie, het streven naar kennis en wijsheid. Die kennisvergaring, dat wijsheidsstreven, zei hij op 4 mei op de Dam, is het tegengif tegen tirannie, van welke ideologie dan ook, en dus bron van vrijheid. Kunst, Wetenschap, Politiek, Liefde – alle vier staan onder druk maar zijn ze ook onze hoop op echte, duurzame welvaart voor iedereen.

Bij hem lijkt de symbiose van alle vier natuurlijk, maar hij beseft dat niets vanzelf spreekt. Dus deed hij een oproep. Aan tafel bij Matthijs van Nieuwkerk, voor de camera's van De Wereld Draait Door, merkte hij op dat we de touwtjes die we vroeger uit de brievenbussen lieten hangen hebben binnengehaald. "Laten we elkaar weer vertrouwen!," riep hij. Het raakte een dikke snaar. Er bleek een lang onvervulde vacature voor een nationaal geweten, een vader die ons bij de les houdt: waar gaat het nou werkelijk om?

We zijn dankbaar dat hij, ondanks het plotse verlies van zijn vrouw Alexandra, volhardt. Dat hij blijft schrijven en langs de zalen trekt om met jong en oud fundamentele vragen te beantwoorden: Wat is vrijheid? Hoe vinden we geluk? Wat is een zinvol leven? Want als we de moed hebben ons dat te verbeelden, zei Wubbo hier gisteren exact 5 jaar geleden, "nou, dan wordt het toch echt wel een keer duurzaam."

Vereerd ben ik dat ik de prijs mag overhandigen aan: **Jan Terlouw**.

Uitgesproken door Joos Ockels op 29 september 2018 op Terschelling

Tekst: Mark Olsthoorn